

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Pełnomocnik Rządu do spraw
Odszkodowań za Szkody Wyrządzone
Agresją i Okupacją Niemiecką
w latach 1939-1945
Arkadiusz Mularczyk

Warszawa, dnia 7 listopada, 2023

Postowie na Sejm X Kadencji

Szanowne Panie i Panowie Postowie Sejmu X kadencji,

działając na podstawie i w celu wykonania uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej IX kadencji z dnia 14 września 2022 r. „w sprawie dochodzenia przez Polskę zadośćuczynienia za szkody spowodowane przez Niemcy w czasie II wojny światowej”, a także w nawiązaniu do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej IV kadencji z dnia 10 września 2004 r. „w sprawie praw Polski do niemieckich reparacji wojennych oraz w sprawie bezprawnych roszczeń wobec Polski i obywateli polskich wysuwanych w Niemczech”, zwracam się do Państwa jako Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, a jednocześnie Pełnomocnik Rządu ds. Odszkodowań za Szkody Wyrządzone Niemiecką Agresją i Okupacją w latach 1939-1945 o zdecydowaną kontynuację działań w X kadencji Sejmu RP zmierzających do uregulowania w stosunkach polsko-niemieckich kwestii reparacji, odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu strat, jakie Polska i Polacy ponieśli z powodu bezprawnej napaści Niemiec na Polskę w 1939 r. oraz późniejszej okupacji niemieckiej.

Podkreślić należy, że w podjętej niemal jednogłośnie uchwale Sejm RP wezwał rząd Niemiec do „jednoznacznego przyjęcia politycznej, historycznej, prawnej oraz finansowej odpowiedzialności za wszystkie skutki spowodowane Polsce i jej obywatelom w wyniku rozpętania przez III Rzeszę II wojny światowej”.

W związku z powyższymi, w dalszym ciągu obowiązującymi, uchwałami Sejmu, zwracam się do Pań i Panów Posłów nowej, X kadencji Sejmu, z apelem o aktywne włączenie się w działania mające na celu naprawienie strat poniesionych przez Polskę i Polaków w trakcie II wojny światowej. Pomimo poniesienia w trakcie wojny największych strat i zniszczeń, Polska i polscy obywatele otrzymali świadczenia pieniężne od Niemiec nie tylko niewspółmierne do poniesionych szkód, ale zdecydowanie niższe niż odszkodowania wypłacone przez RFN innym państwom i ich obywatelom. Mam głęboką nadzieję, że w nowej kadencji Sejmu kontynuowane będą zaawansowane już prace i działania mające na celu uzyskanie sprawiedliwej rekompensaty.

1 września 2022 r. na Zamku Królewskim w Warszawie opublikowany został „Raport o stratach poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej 1939-1945”. W raporcie dokonano oszacowania sumy polskich strat, obejmujących wszystkie aspekty: ludzki,

materialny, gospodarczy, dorobku kulturowego. Łączna wartość strat została oszacowana na kwotę 6,22 biliona zł, czyli równowartość 1,53 biliona USD, według kursu na dzień 31 grudnia 2021 r. Wartość ta jednak nie oddaje całego ogromu zniszczeń, a jest jedynie ekonomicznym rachunkiem możliwych do oszacowania strat demograficznych i materialnych.

W oparciu o ustalenia Raportu dnia 3 października 2022 r. Rzeczpospolita Polska skierowała do Republiki Federalnej Niemiec wezwanie, sformułowane jako nota dyplomatyczna, do zapłaty odszkodowania za straty materialne i niematerialne poniesione podczas II wojny światowej. W odpowiedzi na notę 3 stycznia 2023 r., rząd RFN stwierdził bez żadnego uzasadnienia, że sprawa reparacji i odszkodowań za straty wojenne jest zamknięta.

W odpowiedzi Rada Ministrów w dniu 18 kwietnia 2023 r. podjęła Uchwałę w której wyraziła jednoznaczne stanowisko, że ani w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ani w czasach wolnej Rzeczypospolitej Polskiej, odzyskawszy w 1989 r. możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, rząd polski i rząd Republiki Federalnej Niemiec w żaden sposób nie zamknęły kwestii reparacji, odszkodowania, zadośćuczynienia, ani innej formy rekompensaty za straty materialne i niematerialne, jakie Polska i Polacy ponieśli w wyniku bezprawnej napaści Niemiec na Polskę. Kwestia reparacji, odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu strat poniesionych przez Polskę i Polaków w wyniku II Wojny Światowej nie została dotychczas uregulowana pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w formie umowy międzynarodowej. Mając na uwadze ogrom krzywd, cierpień i szkód wyrządzonych przez Niemcy w trakcie II Wojny Światowej, Rząd Rzeczypospolitej Polskiej stoi na stanowisku, że kwestia zasad wypłaty reparacji, odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu strat poniesionych przez Polskę i Polaków wymaga jak najszybszego uregulowania pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec.

Treść obowiązujących aktów prawa międzynarodowego oraz powojenna praktyka w zakresie reparacji, w tym dyskryminacyjna polityka RFN w stosunku do Polski i polskich obywateli w porównaniu z innymi państwami, które, choć poniosły mniejsze straty materialne i osobowe, otrzymały znacznie wyższe odszkodowania, przemawiają za zdecydowanym dochodzeniem przez Polskę od Niemiec odszkodowań za szkody spowodowane drugą wojną światową.

Z tych powodów na Sejmie RP X kadencji ciąży szczególna odpowiedzialność za domaganie się sprawiedliwości dla Polski i Polaków, wynikającej z tragicznych wydarzeń historycznych II wojny światowej. Naszym obowiązkiem jest również kontynuacja działań naszych poprzedników na rzecz popularyzowania w społeczeństwie, a w szczególności wśród przedstawicieli młodego pokolenia, wiedzy o wrażliwych i bolesnych doświadczeniach z okresu II wojny światowej, stanowiących genezę współczesnych relacji polsko-niemieckich. Istotnym elementem tej polityki powinno być również domaganie się wykonania uchwały Bundestagu, w której Niemcy zobowiązali się do budowy w Berlinie pomnika poświęconego pamięci wszystkich polskich ofiar II wojny światowej i niemieckiej okupacji.

W załączeniu do mojego listu przekazuję Państwu skróconą wersję „Raportu na temat strat poniesionych przez Polskę w wyniku niemieckiej agresji i okupacji podczas II wojny światowej”. Raport, który jest wynikiem pięciu lat prac parlamentarnego Zespołu ds. Oszacowania Wysokości Odszkodowań Należnych Polsce od Niemiec za Szkody Wyrządzone w Trakcie II wojny światowej i ekspertów różnych dyscyplin wiedzy, podsumowuje skalę zniszczeń i prawdziwy obraz okrucieństw. Jego pełny tekst jest dostępny na stronie <https://straty-wojenne.pl>.

Sejm, w uchwale z 14 września 2022 r., odniósł się także do braku rekompensaty za skutki agresji Związku Sowieckiego w 1939 r. „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Polska nie otrzymała dotychczas stosownej kompensaty finansowej i zadośćuczynienia za straty materialne i niematerialne poniesione przez państwo polskie podczas II wojny światowej w wyniku agresji Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich”. Straty te wymagają określenia i przedstawienia niezbędnego szacunku, który będzie podstawą podjęcia odpowiednich działań wobec Federacji Rosyjskiej.

Jednocześnie pragnę Państwa poinformować, że obecnie Instytut Strat Wojennych im. Jana Karskiego, zobligowany Uchwałą Sejmu z dnia 14 września 2022 r., prowadzi prace nad raportem dotyczącym strat zadanych Polsce przez ZSRR w czasie II wojny światowej, a także późniejszej ekonomicznej eksploatacji naszego kraju.

Reasumując, jestem przekonany, że tylko rozpoczęcie dialogu ze stroną niemiecką o reparacjach, odszkodowaniach, zadośćuczynieniu za poniesione przez Polskę straty demograficzne i materialne, może pozwolić na zbudowanie rzeczywistego partnerstwa i dobrych relacji sąsiedzkich. Przyszłe stosunki polsko-niemieckie nie mogą opierać się na pustych gestach i słowach o moralnej odpowiedzialności, ale na realnych czynach i zadośćuczynieniu. Tylko w ten sposób uda się zbudować wspólną i opartą na wzajemnym poszanowaniu, stabilną przyszłość w Europie. Mam nadzieję, że niezależnie od przynależności politycznej, będziemy mogli w tym zakresie współpracować dla dobra Ojczyzny.

Z wyrazami szacunku

